

Novela standard VKIS

13.10.2011

Regionální funkce knihoven 2011

Plzeň

Národní knihovna ČR

vit.richter@nkp.cz

Proč měníme standardy?

- Původní standard vyhlášen před 7 lety
- Více analytických dat
- Knihovny se mění
- Audity knihoven – proč knihovny dělají to, co dělají a za co utrácí veřejné peníze
- Rozšířit počet údajů, které charakterizují podmínky pro činnost knihovny

Postup prací na novele

- Sběr zahraničních zkušeností
- Pracovní skupina – 31 členů
- Analýza statistický dat 2009-10 + benchmarking
- Anketa
  - Pojetí standardu + nastavení standardu
  - Kategorizace knihoven
  - Návrhy na zrušení indikátorů
  - Návrhy na nové indikátory
- Diskusní semináře

Cíl standardu VKIS

- ❑ Definovat, co je to „dobrá knihovna“
  - **Standard jako srovnávací bod**
- ❑ Charakterizovat podmínky činnosti knihovny, které jsou předpokladem pro dobré služby
- ❑ Motivovat zřizovatele ke zlepšení knihovny
- ❑ Poskytnout pracovníkům knihovny argumenty pro zřizovatele při rozhodování o knihovně

Co je nového ve standardu?

- ❑ Aktualizace stávajících indikátorů
- ❑ Vymezení nových indikátorů
- ❑ Charakteristika funkcí veřejných knihoven
- ❑ Využití mezinárodních doporučení
  - **Manifest IFLA/UNESCO o veřejných knihovnách**
  - **Směrnice IFLA: Služby veřejných knihoven**
  - **Manifest IFLA o přístupu k Internetu**
- ❑ Inspirace standardy pro veřejné knihovny v SRN a Velké Británii

Manifest IFLA/UNESCO o veřejných knihovnách

Veřejná knihovna je místní branou do světa vědomostí a základním předpokladem celoživotního vzdělávání, nezávislého rozhodování a kulturního rozvoje jednotlivců i společenských skupin.

Kategorizace knihoven

Počet obyvatel	Počet knihoven
Do 500	2765
501 až 1000	1204
1001 až 3000	874
3001 až 5000	178
5001 až 10000	151
10001 až 20000	72
20001 až 40000	39
Více než 40000	36

Kategorizace knihoven

Počet obyvatel	Počet knihoven
Do 500	2765
501 až 1000	1204
1001 až 3000	874
3001 až 5000	178
5001 až 10000	151
10001 až 20000	72
20001 až 40000	39
Více než 40000	36

Stávající indikátory standardu

**Provozní
doba**

**Dostupnost
knihovny**

**Knihovní
fond -
financování**

**Knihovní
fond -
přírůstek**

**Studijní
místa**

**Internetová
místa**

Nové indikátory standardu

Provozní
doba

Dostupnost
knihovny

Plocha
knihovny

Webová
stránka

Knihovní
fond -
financování

Knihovní
fond -
přírůstek

Online
katalog

Vzdělávání
pracovníků

Studijní
místa

Internetová
místa

Spokojenost
uživatelů

Nové indikátory standardu

Provozní
doba

Dostupnost
knihovny

Plocha
knihovny

Webová
stránka

Knihovní
fond -
financování

Knihovní
fond - %
obměny

Online
katalog

Vzdělávání
pracovníků

Studijní
místa

Internetová
místa

Spokojenost
uživatelů

Změny stávajících indikátorů

Trendy plnění standardu

Provozní doba

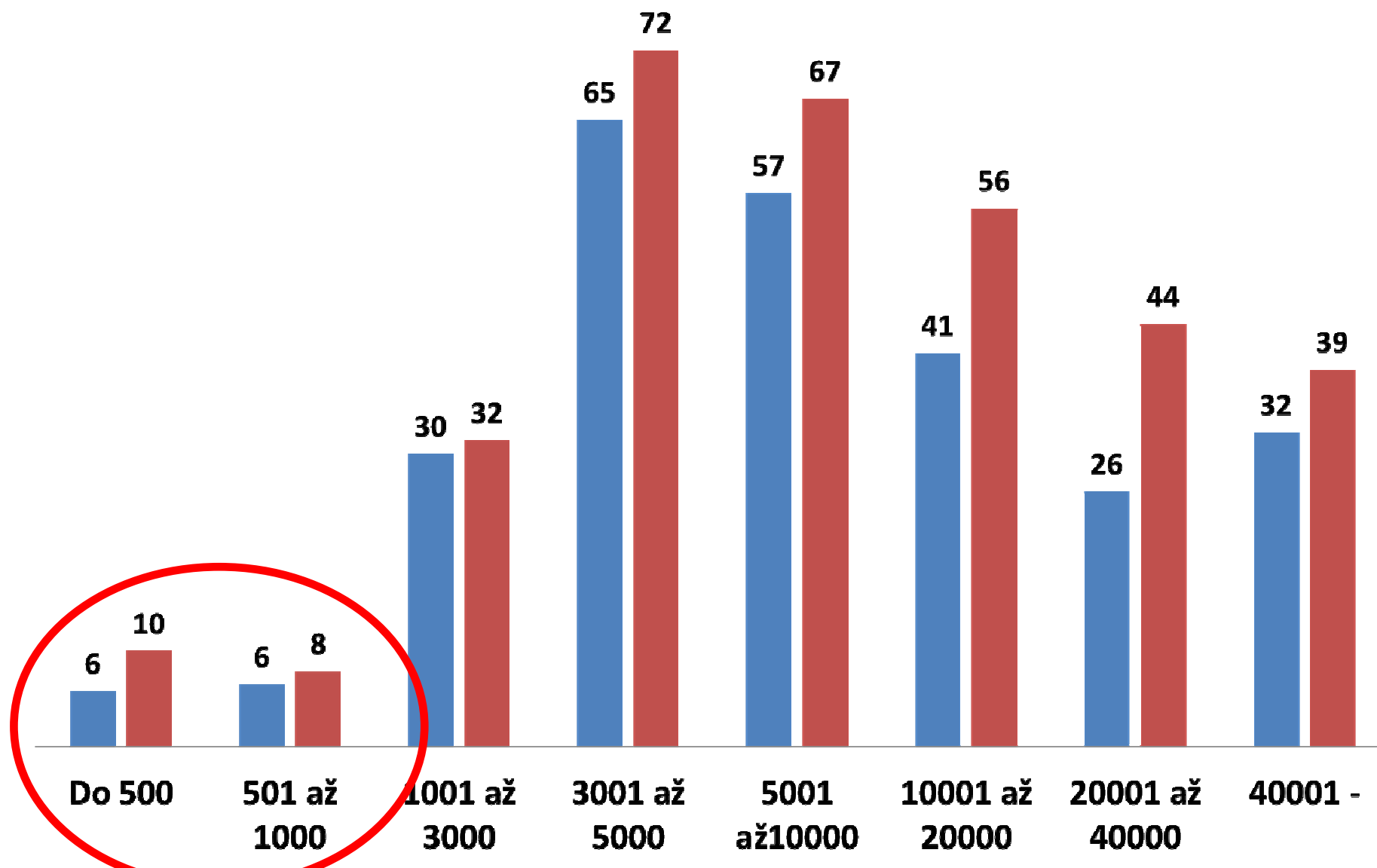
Indikátor: počet provozních hodin pro veřejnost týdně

Počet obyvatel	Současný	Návrh
Do 500	5 – 10	5 - 10
501-1000	10 až 15	5 – 15
1001-3000	15 až 20	15 až 23
3001-5000	20 až 25	23 až 28
5001-10000	25 až 35	28 až 40
10001-20000	35 až 45	40 až 45
20001-40000	45 až 50	45 až 50
40001-	50 a více	50 a více

Provozní doba - % splňující standard

■ 2005 ■ 2009

Financování doplňování KF

Meziroční inflace v %

2005	2006	2007	2008	2009
1,9	2,5	2,8	6,3	1

	Současný stav	Návrh	Celostátní průměr
Částka v Kč/1 obyvatele	25 - 35	30 - 45	26,3

Nový indikátor pro obnovu KF

Indikátor: 10 % roční obnovy knihovního fondu ve volném výběru novými přírůstky.

➤ **Příklad: knihovna má knihovní fond o rozsahu 10 000 kj., ročně by měla získat 1 000 nových přírůstků.**

Knihovna má nejméně 75 % knihovních jednotek ve volném výběru. (Splňuje 90 % knihoven)

Obměna knihovního fondu

% obnovy KF	Počet knihoven	%	Doba obměny KF
6 a více %	449	8	Obměna za 10 - 16 let
5 – 6 %	146	3	Obměna za 16 - 20 let
4 – 5 %	256	5	Obměna za 20 - 25 let
3 – 4 %	401	7	Obměna za 25 - 33 let
2 – 3 %	596	11	Obměna za 33 - 50 let
1 – 2 %	982	18	Obměna za 50 - 100 let
Do 1 %	881	16	Obměna za 100 a více let
Bez obnovy KF, chyby	1698	31	
CELKEM	5409	100	

Nové indikátory standardu

**Plocha
knihovny**

**Webová
stránka**

**Online
katalog**

**Vzdělávání
pracovníků**

**Spokojenost
uživatelů**

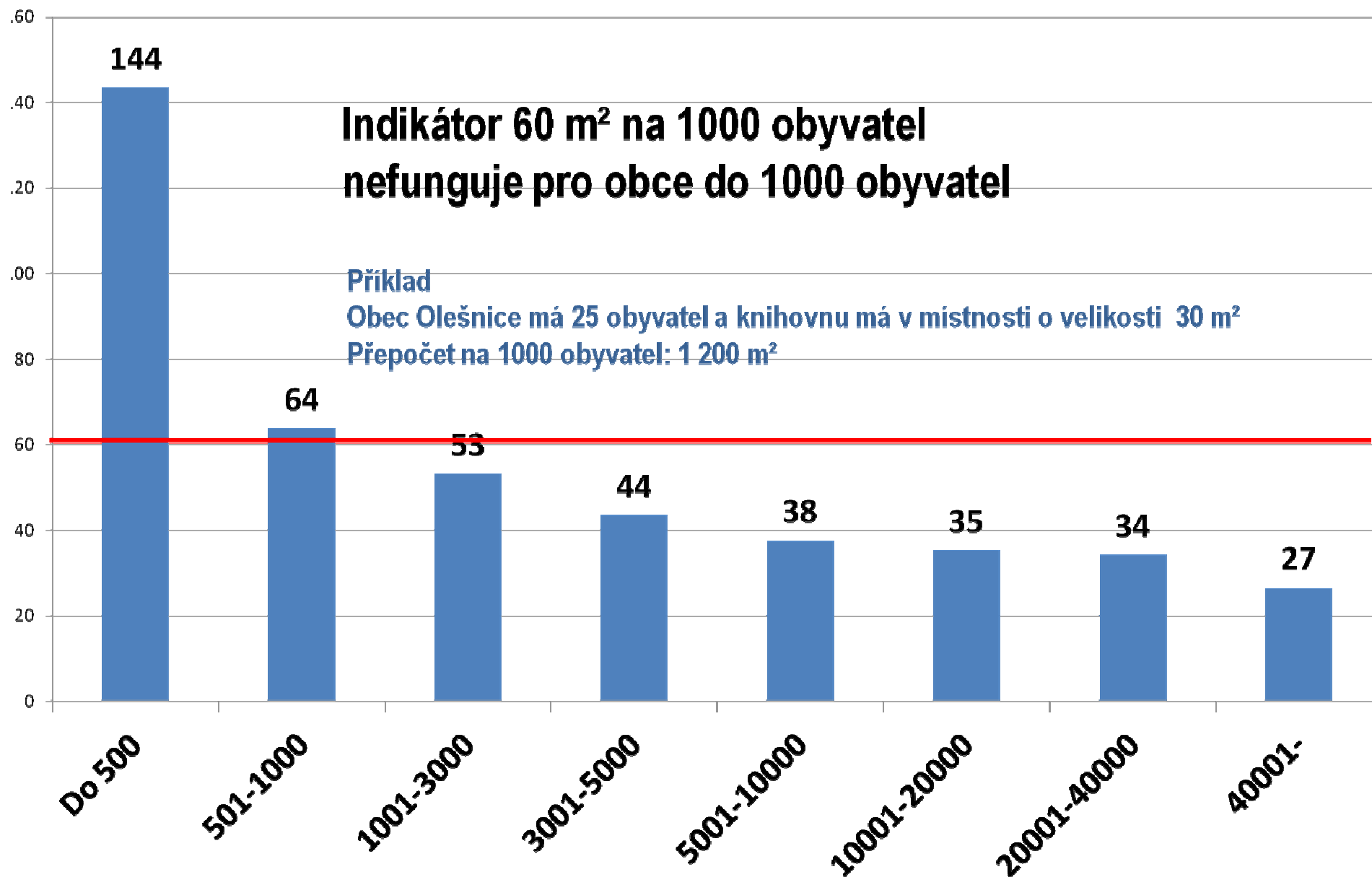
Plocha knihovny určená pro uživatele

Indikátor:

Knihovna má k dispozici **nejméně 60 m² na 1000 obyvatel** obce nebo spádové oblasti. V obcích do 1000 obyvatel se tento ukazatel použije v přiměřeném rozsahu tak, aby byly zajištěny všechny funkce knihovny.

Plocha knihovny m²/1000 obyvatel 2009

Město	Počet obyvatel	m²/1000 obyvatel
Pelhřimov	16741	74
Vyškov	22374	115
Žďár nad Sázavou	24428	84
Chomutov	49926	99
Hradec Králové	95890	65
Kaplice	7427	64
Sedlčany	7606	68
Tišnov	8585	69
Horažďovice	5035	70
Valašské Klobouky	5436	80
Velešín	4021	81
Rožmitál pod Třemšínem	4501	105
Police nad Metují	4613	95
Králíky	4624	68
Planá nad Lužnicí	3477	69
Jevíčko	2874	70

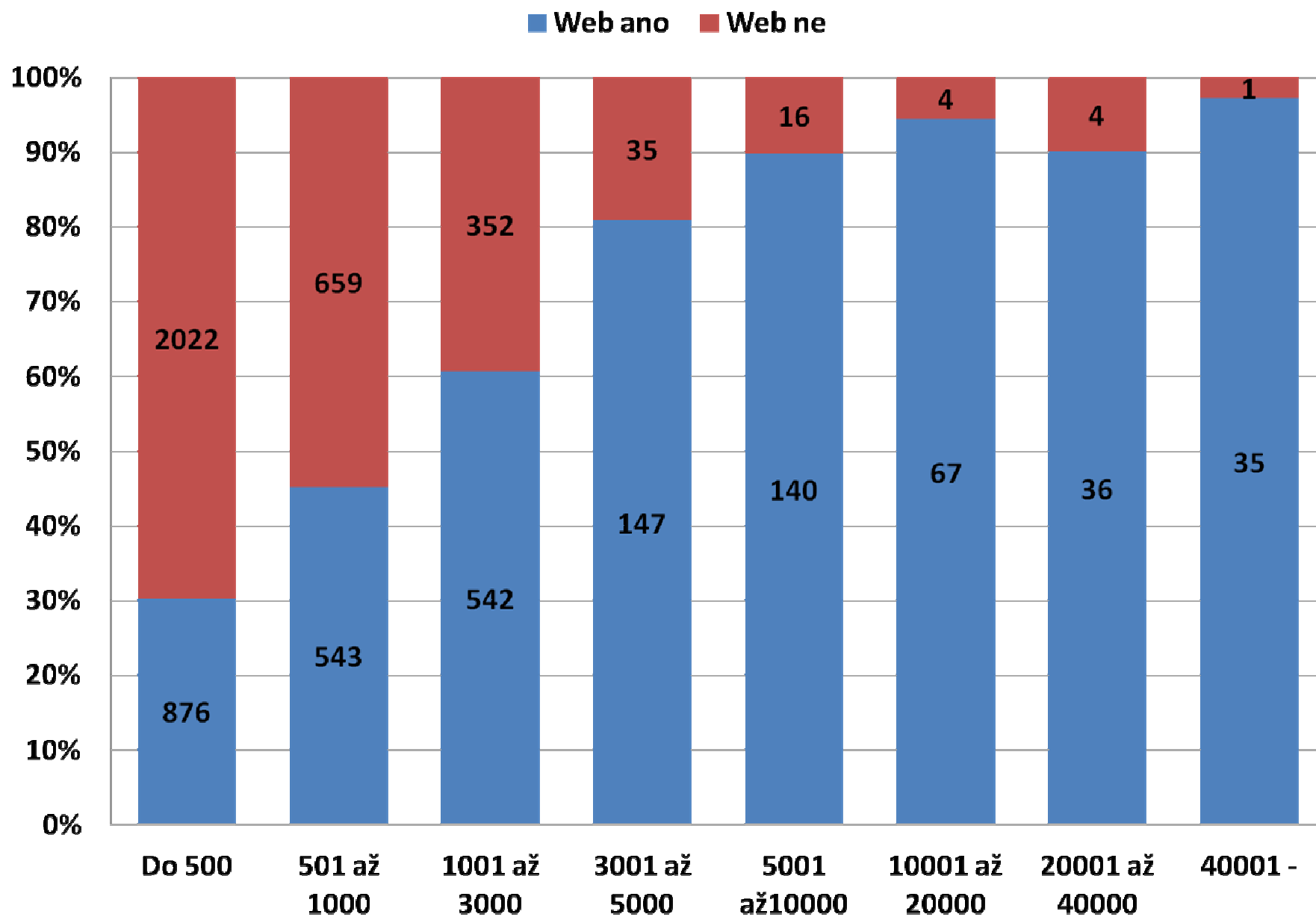
Webová prezentace knihovny

Indikátor: Dostupnost informací o knihovně a jejích službách dálkovým přístupem je zajištěna prostřednictvím webové stránky.

- Charakteristika obsahu, struktury
- Přizpůsobení pro zrakově postižené

Knihovny s webovou stránkou 2010

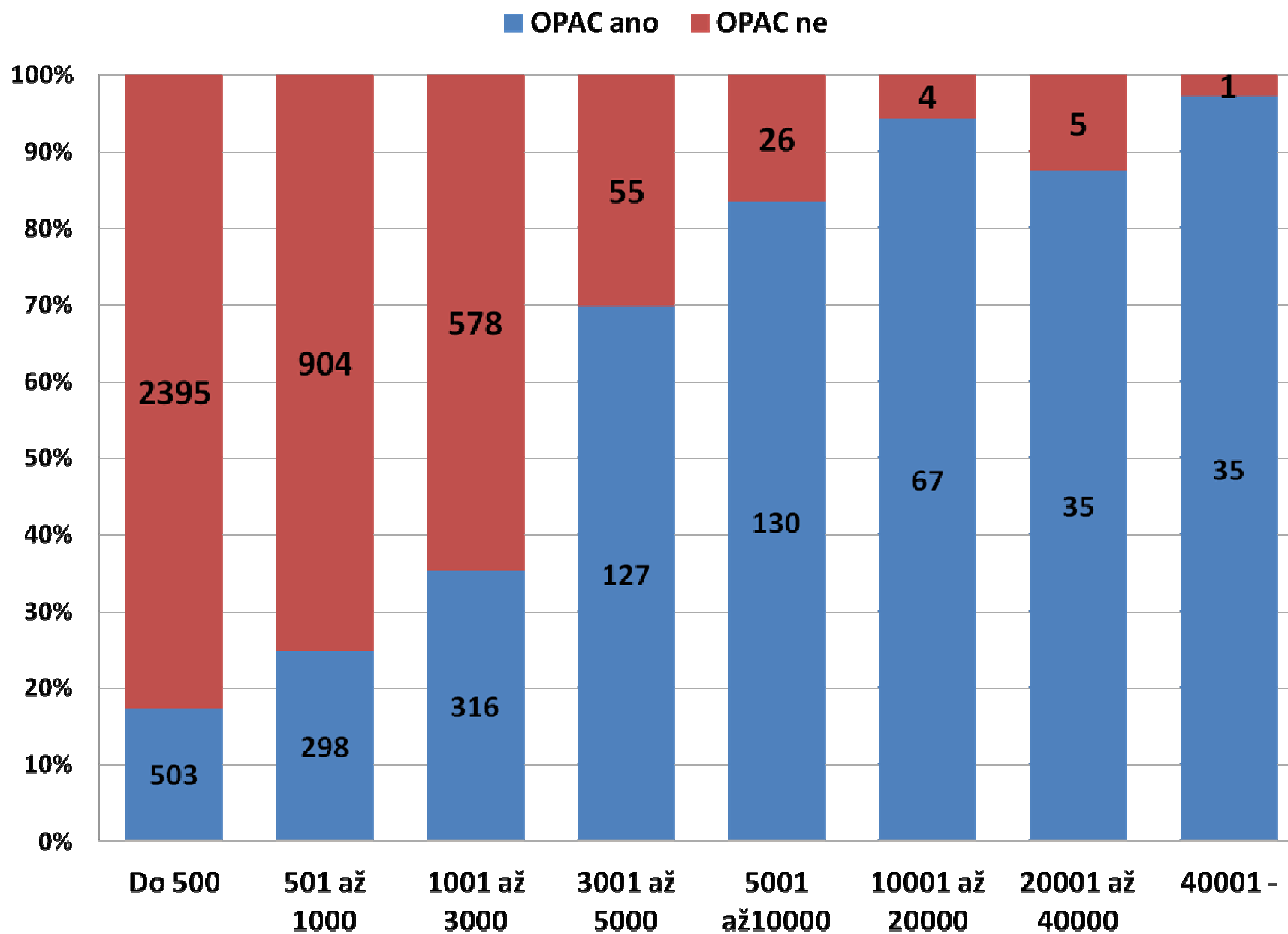

Elektronický katalog knihovny na internetu

Indikátor: Knihovny působící v obcích s počtem **obyvatel vyšším než 500** nabízí elektronický katalog knihovny, který může veřejnost využívat prostřednictvím dálkového přístupu, tj. přes webové rozhraní.

Knihovny s OPAC 2010

Pracovníci knihovny a jejich vzdělávání

Indikátor: Dalšímu odbornému vzdělávání je ročně na 1 pracovníka věnováno minimálně **48 pracovních hodin.**

Pracovníci působící v knihovnách s rozsahem provozní doby menším než 10 provozních hodin týdně absolvují další odborné vzdělávání ročně v rozsahu nejméně **8 pracovních hodin.**

Měření spokojenost uživatelů knihovny

- ❑ Spokojenost uživatelů se zjišťuje pravidelně **každých 5 let** pomocí standardizovaného dotazníku (ankety). Hodnocení služeb knihovny se provádí u dospělých nad 15 let a u dětí a mládeže do 15 let.
- ❑ Provozovatelé knihoven průběžně sledují a monitorují výkony knihoven pomocí měření spokojenosti uživatelů pro potřeby řízení a financování knihovny. Cílem standardu je poskytnout spolehlivé údaje o tom, jak uživatelé posuzují služby knihovny.

Měření spokojenost uživatelů knihovny

Indikátor spokojenosti dospělé populace nad 15 let:

Více než 90 % uživatelů hodnotí služby knihovny jako dobré nebo velmi dobré.

- velmi dobré
- dobré
- přiměřené
- špatné
- velmi špatné

Indikátor spokojenosti dětí a mládeže do 15 let:

Více než 75 % dětí a mládeže hodnotí služby knihovny stupněm dobrý.

- dobré
- přiměřené
- špatné

Jaká je „dobrá“ knihovna?

Provozní
doba

Dostupnost
knihovny

Plocha
knihovny

Webová
stránka

Knihovní
fond -
financování

Knihovní
fond -
přírůstek

Online
katalog

Vzdělávání
pracovníků

Studijní
místa

Internetová
místa

Spokojenost
uživatelů

Na závěr

- Standard VKIS není samospasitelný
- Charakterizuje „dobrou praxi“
- Měl by motivovat a inspirovat
- Měl by být pro knihovny oporou

Děkuji za pozornost!

Novela standard VKIS

13.10.2011

Regionální funkce knihoven 2011

Plzeň

Národní knihovna ČR

vit.richter@nkp.cz